

**EKKI ALLTAF HÆGT AÐ
TREYSTA Á „GOOGLE
TRANSLATE“!**

ÞRÍR NEMENDUR af erlendum uppruna útskrifuðust úr hjúkrunarfræðinni við Háskóla Íslands síðastliðið vor. Nemendurnir héldu vel hópinn í gegnum námið og fengu stuðning hver frá öðrum enda eiga þeir það sameiginlegt að hafa verið búsettir á Íslandi í skamman tíma. Þegar kom að ákvörðun um lokaverkefni pörðu þær Edythe L. Mangindin og Thuy Thi Pham sig saman vegna sameiginlegs áhuga á að fjalla um samskipti heilbrigðisstarfsfólks og sjúklinga af erlendum uppruna.

Fjölgun sjúklinga af erlendum uppruna, bæði fólks sem er búsett hér sem og ferðamanna, kallar á miklar breytingar í öllum þjónustustofnunum, ekki síst í heilbrigðisþjónustu. Að því er kemur fram í

„Fram kemur að nokkuð skortir á þjálfun heilbrigðisstarfsfólks við að nýta sér þjónustu túlka, en mikilvægt er að fá faglærðan túlk og forðast að fá fjölskyldumeðlimi til að túlka.“

niðurstöðum lokaverkefnis þeirra Edythe og Thuy, Samskipti milli heilbrigðisstarfsfólks og sjúklinga af erlendum uppruna, þá er aðgangur innflytjenda að upplýsingum um heilbrigðismál enn mjög takmarkaður og fáar þýðingar til á erlendum tungumálum. Mikilvægt er fyrir starfsfólk, sem sinnir sjúklingum af erlendum uppruna, að meta íslenskukunnáttu þeirra, líkamlegt ástand og að útvega túlk til að tryggja skilning sjúklinga á upplýsingum, að sögn þeirra. Fram kemur að nokkuð skortir á þjálfun heilbrigðisstarfsfólks við að nýta sér þjónustu túlka en mikilvægt er að fá faglærðan túlk og forðast að fá fjölskyldumeðlimi til að túlka. Rannsóknir hafa sýnt að við notkun ófaglærðs túlks aukast líkur á misskilningi, viðtal við sjúklinga verður ónákvæmt en

skortur á upplýsingum getur leitt til rangrar sjúkdómsgreiningar. Að sögn Edythe og Thuy eru helstu atriðin, sem heilbrigðisstarfsfólk þarf að hafa í huga í samskiptum við sjúklinga af erlendum uppruna, þau að meta íslenskukunnáttu einstaklingsins, nota faglærðan túlk þegar þörf krefur og gera sér grein fyrir mikilvægi menningarmunar.

Þekkja tungumálaörðugleika af eigin raun

Edythe og Thuy starfa báðar sem hjúkrunarfræðingar, Edythe á hjartadeild Landspítala og á Hrafnistu, og Thuy á

bráðaöldrunarlækningadeild og á Hrafnistu, en hún er jafnframt menntaður túlkur. Þær þekkja tungumálaörðugleikana af eigin raun þar sem þær kunnu ekki íslensku þegar þær fluttust hingað; Edythe frá Bandaríkjunum árið 2008 og Thuy frá Víetnam 2003. Edythe kynntist núverandi manni sínum í San Francisco þar sem hún fæddist

THUY THI PHAM

EDYTHE L.
MANGINDIN

„Ég byrjaði í hjúkrun í Víetnam og kláraði eftir tæplega tvö ár en var rekin vegna þess að ég gifti mig. Þegar ég kom til Íslands hvarflaði það aldrei að mér að ég gæti farið aftur í skóla þangað til ég kynntist íslenskri stúlku sem veitti mér innblástur.“

en foreldrar hennar fluttust til Bandaríkjanna frá Filippseyjum. „Hann var endalaust að tala um hve Ísland væri „best í heimi“ þannig að það endaði með að ég fór með honum hingað í heimsókn. Sú heimsókn varir enn því ég fór aldrei heim aftur. Ég hafði menntað mig í lífefnafræði í Bandaríkjunum en langaði að mennta mig hér á landi. Og hjúkrunarfræðinámið varð fyrir valinu,“ segir Edythe, en bæði móðir hennar og systur eru hjúkrunarfræðingar. „Ég var ekki einu sinni búin að læra íslensku áður en ég fór í inntökuprófið. Allt sem ég gerði var að tala við manninn minn og tengdamóður mína, lesa blöðin og hlusta á sjónvarpið. Ég lærði mikla íslensku í náminu en jafnframt fékk ég fékk mikinn stuðning frá fjölskyldunni, sérstaklega frá tengdamömmu minni,“ segir Edythe jafnframt.

Thuy var gift víetnömskum manni þegar hún fluttist hingað en líkt og Edythe kunni hún ekkert í málinu. „Ég byrjaði í hjúkrun í Víetnam og kláraði tæplega tvö ár en var rekin vegna þess að ég gifti mig. Þegar ég kom til Íslands hvarflaði það aldrei að mér að ég gæti farið aftur í skóla þangað til ég kynntist íslenskri stúlku sem veitti mér innblástur. Hún var einstæð móðir og á sama aldri og ég. Eftir að ég

hitti hana sótti ég um í Háskóla Íslands og fór að læra íslensku. Í upphafi ætlaði ég að klára eitt til tvö ár en þar sem mér þótti íslenskan svo skemmtileg, en um leið erfið, ákvað ég að halda áfram. Sumarið 2011 útskrifaðist ég með BA-próf í íslensku sem öðru máli. Fyrsta önnin í hjúrunarfræðinni var mjög erfið en ég fékk mikinn stuðning frá fjölskyldu, Edythe og Aleksöndru sem var einnig samnemandi okkar. Við náðum að komast í gegnum fjöldatakmörkanir deildarinnar og þar með fékk ég annað tækifæri til þess að láta drauma mína rætast í að verða öldrunarhjúrunarfræðingur,“ segir Thuy.

Kunni ekki stakt orð í íslensku og fárveik um miðja nótt

Þær segjast ekki geta lagt næga áherslu á mikilvægi túlkabjónustu. „Það er allt í lagi að styðjast við túlkun frá ættingjum í daglegum samskiptum, en þegar kemur að heilsu manns og persónulegum samskiptum, þá flækjast málín,“ segja þær. Edythe rifjar upp nýlega reynslu þar sem mikið veik kona vaknaði upp eina nóttina sárkvalin. Hún kunni ekki orð í íslensku og enginn kunni tungumálið hennar. Í þessu tilfelli reyndum við að nota líkamstjáningu en ég endaði með að hringja í fjölskyldumeðlim um miðja nóttina. Það er ekki alltaf

hægt að treysta á „google-translate“,“ segir Edythe brosandi.

Þær segja mikilvægt að tryggja það að sjúklingar af erlendum uppruna fái sömu þjónustu og aðrir. Þar komum við aftur að mikilvægi túlkabjónustunnar, segja þær, en engin úttekt hefur

„Thuy er menntuð túlkur og þekkir því vel til hvað betur mætti fara. Sumir túlka einfaldlega ekki rétt!“

verið gerð á gæðum túlkabjónustu. Thuy er menntaður túlkur og þekkir því vel til hvað betur mætti fara. „Sumir túlka einfaldlega ekki rétt. Um daginn var ég aðstandandi og hlustaði á taugaskurðlækni sem var að útskýra fyrir sjúklingi sjúkdómsástand hans, ávinning og áhættu aðgerðar. Túlkurinn túlkaði bara um fjórðung af því sem læknirinn sagði. Hann var ekki í hlutverki túlks heldur spjallaði við lækinn um sjúklinginn. Í þessu tilfelli var skortur á þjálfun og þekkingu á heilbrigðistúlkabjónustu bæði á íslensku og víetnömsku, útskýrir Thuy. Verið er að ljúka við gerð gæðahandbókar á vegum Landspítala en þar er kafli um fræðsluefni á erlendum tungumálum.

En auk mikilvægis túlkabjónustu má ekki gleyma menningarmuninum þegar kemur að heilbrigðisþjónustu milli landa að sögn þeirra.

Tillögur til úrbóta fyrir sjúklinga og heilbrigðisstarfsfólk
Í lokaverkefni þeirra Edythe og Thuy settu þær fram nokkrar tillögur um bættu heilbrigðisþjónustu fyrir sjúklinga af erlendum uppruna og gera heilbrigðisstarfsfólki þannig kleift að sinna þessum sjúklingum betur. Í tillögunum kemur fram að brýnt sé að breyta námsefni í íslensku fyrir útlendinga til að auka skilning á samræðum og hugtökum sem tengjast heilsu, vellíðan og heilbrigði; að gera þurfi kröfur til túlka og túlkafyrirtækja til að tryggja gæði þjónustu; þjálfar þurfi heilbrigðisstarfsfólk til að geta unnið með túlk; innleiða þurfi menningarhæfni í nám og stjórnun á heilbrigðisvísindasviðum. Að lokum þurfi að útbúa orðalista og staðlaðar leiðbeiningar á ýmsum tungumálum, en sú tillaga er einmitt að verða að veruleika. Það er að mörgu að huga í samskiptum heilbrigðisstarfsfólks og sjúklinga af erlendum uppruna, ekki síst með tilkomu aukins fjölda innflytjenda og ferðamanna á landinu.

